

Freie Deutsche Jugend

De SED maakt de dienst uit

Achtergrond - 1 februari 2006

Op 8 mei 1945 tekende Duitsland de capitulatie; aan de [Tweede Wereldoorlog](#) was een eind gekomen. Duitsland werd in [vier zones](#) verdeeld. De westelijke zones (de latere Bondsrepubliek) werden bestuurd door Amerika, Engeland en Frankrijk. De oostelijke zone (de latere DDR) stond onder bevel van de communistische Sovjets. Tijdens het nazi-regime behoorden de communisten tot de vervolgte groeperingen in de Duitse samenleving. Nu heerste er aan de ene kant optimisme, omdat er een nieuwe start kon worden gemaakt met de wederopbouw van het land en de stichting van een communistische staat. Aan de andere kant wantrouwen de Duitsers in de oostelijke zones de nieuwe machthebbers.

De communistische partij nam het initiatief om een jeugdorganisatie te stichten, de Freie Deutsche Jugend (FDJ); zo werd het imago van de communisten wat opgevijseld. In eerste instantie was de FDJ echter een instrument om de Oost-Duitsers van jongs af aan tot goede communisten op te voeden. Na de oprichting van de DDR in 1949 werd de FDJ een belangrijk machtsmiddel van de almachtige communistische partij, de [Sozialistische Einheitspartei Deutschlands](#) (SED). Deze partij controleerde al snel het staatsapparaat, de economie, de media en het maatschappelijke leven. De oppositie werd het functioneren onmogelijk gemaakt.

Door de partij gecontroleerd

De deelname aan de FDJ, de jeugdafdeling van de SED was min of meer verplicht. Als je niet lid was of wel lid, maar niet erg ijverig, kon dat in een dossier terecht komen, dat de *Stasi* (*Staatssicherheit*; geheime dienst) van burgers bijhield. Hoewel de DDR naar communistisch model was opgebouwd, leek de organisatie van de FDJ heel sterk op de natuurlijke tegenpool, de nationaal-socialistische Hitlerjugend. Veel vlaggenvertoon, uniformen en hetzelfde soort liederen; uiteraard nu niet op nationaal-socialistische, maar op communistische leest geschoeid.

Vanaf je zesde ging je bij de *Jungpioniere*, daarna bij de *Thälmann-Pioniere*. Van je veertiende tot je 25ste was je lid van de FDJ. Een FDJ-groep in een willekeurige plaats had ongeveer 25 à dertig leden. De jeugdorganisatie zat strak en gecentraliseerd in elkaar. Op landelijk niveau koos het parlement de voorzitter, waarvan de eerste [Erich Honecker](#), de latere secretaris-generaal van de SED was. Dat klinkt heel democratisch, maar al heel gauw maakte de SED duidelijk dat zij

achter de schermen bepaalden wat de FDJ deed.

Activiteiten van de FDJ

Omdat Duitsland na de oorlog volkomen in puin lag, waren de *FDJ'ers* zeer actief betrokken bij de wederopbouw. Ze waren ook in hun eigen gemeenschap actief, bijvoorbeeld om klusjes te doen en ouderen te helpen. Daarnaast kon je voor allerlei vrijetijdsactiviteiten bij de FDJ terecht: of je nu wilde voetballen of schansspringen, het kon allemaal. Dit viel bij de jongeren uiteraard wel in de smaak. Later legde de FDJ zich vooral toe op de politieke vorming van de leden en werd het keurslijf strakker aangetrokken.

Op het hoogtepunt van haar macht had de FDJ 2, 3 miljoen leden (77 procent van de jongeren tussen veertien en 25 jaar). In 1989 viel de Muur, mede doordat jongeren meededen aan de massale protestacties tegen het regime. Zodra de DDR ophield te bestaan, viel de FDJ ook uit elkaar. De communistische jeugdbeweging had na de val van de Muur in 1989 geen bestaansrecht meer en verloor iedere politieke betekenis.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/3759/freie-deutsche-jugend>